

บทที่ 6
ทฤษฎีฟังก์ชันแนลลิสม์
(Functionalism)

ได้รับอิทธิพลมาจากสำนักโครงสร้างและหน้าที่ (Structural and Functional School) ซึ่งให้การศึกษาในด้านทฤษฎีสังคม ฟังก์ชันแนลลิสม์ ได้แนวความคิดจาก กอนต์, สเปนเซอร์, เดอโคม ซึ่งพัฒนาทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมทางสังคมมนุษย์ กอนต์ ศึกษาเรื่องความสอดคล้องกัน (consensus) เดอโคม ให้การจัดระเบียบทางสังคม โดยใช้คำ ความเป็นปึกแผ่นทางสังคม (solidarity) และในทฤษฎีสังคมจุลภาคของ จอร์จ เฮร์เบิร์ต เมย์ (Georges H. Mead) และของ พาร์สัน ใช้แบบอย่างความสมัครใจในพฤติกรรมของคน ในสังคมวิทยา คำว่า หน้าที่ ใช้อธิบายเหมือนชีวิต อินทรีย์ เหมือนกับหน้าที่ต่าง ๆ ของโครงสร้าง หน้าที่จะดำเนินต่อไปให้โครงสร้างดำรงอยู่ได้ เช่น ชีวิต (โครงสร้าง) มีระบบต่าง ๆ เช่น การช่วยกัน การย่อย การหายใจ (หน้าที่)

เปรียบเทียบชีวิตและสังคม แรดคลิฟ บราวน์ ชาวอังกฤษ ยกตัวอย่างว่า กิจกรรมต่าง ๆ ที่มีในสังคม เช่น การลงโทษอาชญากรรม ฆาตกรรม เหล่านี้เป็นหน้าที่ มีขึ้นในสังคม เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย เขาเปรียบเทียบชีวิตและสังคมเหล่านี้

ชีวิต		สังคม	
หน่วย	เซลล์	หน่วย	บุคคล
โครงสร้าง	ความสัมพันธ์ในเซลล์ต่าง ๆ ทั้งหมด	โครงสร้าง	ความสัมพันธ์ของบุคคลต่าง ๆ รวมกัน
กิจกรรม	พฤติกรรมที่เห็นได้จากเซลล์	กิจกรรม	พฤติกรรมของคนและกลุ่ม
หน้าที่	บทบาทในการรักษาไว้ซึ่งโครงสร้าง หรือผลของกิจกรรม เพื่อสนองต่อความต้องการของโครงสร้าง	หน้าที่	บทบาทในการรักษาไว้ซึ่งโครงสร้างหรือผลของกิจกรรมเพื่อสนองต่อความต้องการของโครงสร้าง

เดอโคม อธิบายทฤษฎีกำเนิดและหน้าที่ของศาสนา เขาได้ให้หลักฐานแสดงให้เห็นว่า ชาวออสเตรเลียแต่ละกลุ่มสังคม หรือวงศ์ญาติ แสดงความเคารพต่อภูเขาศักดิ์สิทธิ์ และพืชต่าง ๆ หรือสิ่งที่เป็นลักษณะของธรรมชาตินั้น เป็นการแสดงถึงสัญลักษณ์ของกลุ่มทางสังคม เขาเห็นความสำคัญของศาสนา ซึ่งจำเป็นต่อมนุษย์ที่จะต้องมี และทำให้บังเกิดความสัมพันธ์ เคารพนับถือ ศาสนาขึ้น การปฏิบัติทางศาสนาเป็นการแสดงถึงการรวมกัน และเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มเครือญาติ และเผ่าพันธุ์

ชื่อเขียนของ เดอโคม มีอิทธิพลต่อ แรดคลิฟ บราวน์ (ค.ศ. ๑๘๘๑ - ๑๙๕๕)

ซึ่งเป็นทั้งนักมานุษยวิทยา และนักสังคมวิทยา ชาวอังกฤษ อย่างมาก ทั้งทางตรงและทางอ้อม ที่ได้รับอิทธิพลมากก็คือ แนวความคิดในเรื่อง ความเป็นปึกแผ่นทางสังคม ซึ่ง แรดคลิฟ บราวน์ นำมาใช้และเปลี่ยนแปลงเป็นใช้คำ unity หรือ harmony consistency ความประสานลงรอยกันแทน social solidarity หนังสือของ เดอโคม (ค.ศ. ๑๙๑๕) ชื่อ รูปแบบเบื้องต้นของชีวิตศาสนา ซึ่งได้ข้อมูลจากชนเผ่าพื้นเมืองในออสเตรเลีย ซึ่งได้กล่าวแล้วข้างต้น เดอโคม ใช้คำ สองคำ คือ ยูโนเมีย (eunomia) อะโนเมีย (anomie)

ยูโนเมีย หมายถึง โครงสร้างของกลุ่มสังคมที่มีความมั่นคงของกลุ่มสงบเรียบร้อยดี

อะโนเมีย กลุ่มสังคมที่ขาดลักษณะความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีความแตกแยกกัน เนื่องจากขาดบันทัดฐาน ซึ่ง เมอร์สัน เอง ได้อธิบายสภาพ การขาดบันทัดฐานของสังคมในการศึกษาโครงสร้างสังคม พฤติกรรมที่เนื่องมาจากความกดดันทางสังคมนี้ ก่อให้เกิดการปรับปรุงตัวของบุคคล ๔ แบบด้วยกัน คือ พวกแหวกแนว พวกเจ้าระเบียบบคิธี พวกหนีโลก และพวกปฏิวัติ

แรดคลิฟ บราวน์ ได้อาศัยแนวความคิดในเรื่องการรวมตัวกันทางสังคม เอามาสร้างและหัดแปลงโดยใช้คำ

ยูโนเมีย = ยูโฟเรีย (euphoria)

อะโนเมีย = ดิสโฟเรีย (dysphoria)

เขาใช้หลักหน้าที่ หรือหน้าที่-ประโยชน์ ในการศึกษาหน้าที่ต่าง ๆ ของพิธีกรรมในชาวเกาะ

อันตามัน ผึ้งตะวันออกของอินเดีย จากงานของเขาทำให้เราเห็นได้ว่า เขาสนใจและศึกษา สังคมมากกว่าที่จะศึกษาแต่ละส่วนย่อย หลักที่เขาใช้ในการศึกษาสังคม คือ

ก. หลักการเปรียบเทียบ (analogy) สังคมและชีวิต

ข. ส่วนประกอบที่จะศึกษา หรือส่วนประกอบที่ทำให้การจัดระเบียบทางสังคม หรือโครงสร้างสังคมดำรงอยู่ได้ คือ หน้าที่ที่มีต่อกันและกัน และส่วนที่ขึ้นต่อกัน เช่นเดียวกับ อินทรีย์ทางชีววิทยา ซึ่งองค์ประกอบของมันย่อมพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน สถาบันต่าง ๆ ย่อม มีความสำคัญต่อการจัดระเบียบทางสังคมเช่นเดียวกัน

ค. ทฤษฎีของแรดคลิฟ บราวน์ ซึ่งให้หลักกว้าง ๆ ที่ควรคำนึงถึงสังคมในแนว ความคิดใหญ่ ๆ ๒ ประการ คือ โครงสร้าง และกระบวนการ

ง. ในการศึกษาโดยระเบียบวิธีนี้ เขาไม่ใช่แนวความคิด "ความต้องการ" แต่ใช้ "การปรับตัว" แทน ซึ่งเป็นคำที่ใช้กันกว้างขวางในมนุษยวิทยาสังคม และพฤติกรรม ศาสตร์ เขายังเสนอว่า การปรับตัว จะแบ่งเป็น ๓ อย่าง คือ

๑. ในโครงสร้างสังคม หมายถึง การจัดชีวิตทางสังคมให้ดำรงอยู่ได้ อย่างมีระเบียบ

๒. ในเชิงนิเวศน์วิทยา หมายถึง ระบุสังคมนั้นปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ

๓. ในทางวัฒนธรรม เป็นลักษณะปัจเจกบุคคล ซึ่งได้มาจากนิสัย จิตใจ พฤติกรรมต่าง ๆ ที่ทำให้บุคคลมีส่วนร่วมอยู่ในชีวิตสังคมนั้นได้อย่างเหมาะสม

เขาเชื่อว่า โครงสร้างสังคมเป็นหัวใจของการศึกษาความสัมพันธ์เชิงการหน้าที่ เขามีส่วนในการสนับสนุนการศึกษาต่อนักมนุษยวิทยาเชื้อสายสเปน ต่อมา คือ บรอนิสเลา มาลินอฟสกี (Bronislaw Malinowaki)

มาลินอฟสกี (ค.ศ. ๑๘๘๔ - ๑๙๔๒)

เป็นศาสตราจารย์สอนเศรษฐศาสตร์ และรัฐศาสตร์ เขียนหนังสือไว้มากมาย

ส่วนใหญ่เป็นงานทางด้านวิจัย ศึกษาวิทยาศาสตร์ของวัฒนธรรม

เขาเชื่อว่า ทุกวัฒนธรรมจะต้องเป็นส่วนรวมทั้งหมดที่กระทำต่อกัน และร่วมกัน และเป็นหน่วยรวมของวัฒนธรรมย่อย ๆ ทุกส่วน มีการแจกจ่ายหน้าที่ซึ่งกันและกัน หน้าที่ของสถาบันใดที่เป็นระบบอย่างมีระเบียบอาจได้รับการกระทบกระเทือนได้ ถ้าอีกสถาบันหนึ่งไม่มีระเบียบ เพราะแต่ละสถาบันย่อมมีความเกี่ยวข้องกัน และนำไปสู่ความมุ่งหมายความต้องการของมนุษย์อย่างแท้จริง

มาลินอฟสกี วิจัยชาวเกาะโทรเบรียนท์ (Trobriands) แถบชายฝั่งนิวกินี ใช้เวลาอยู่ถึง ๔ ปี ทางภาษาศาสตร์ สังคม ศาสนา ความเชื่อ กิจกรรมทางเศรษฐกิจ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในชีวิตชาวเกาะนี้ ชาวโทรเบรียนท์ เป็นพวกที่มีบิดระบบเครือญาติ โดยสืบสายทางมารดา (matrilineal) มาลินอฟสกี มีความเชื่อและต้องการศึกษาความสัมพันธ์ทางเพศของชาวเกาะว่าจะตรงกับทฤษฎีของ ฟรอยด์ ที่ว่า คนเราจะทำสิ่งใดก็ตาม มาจากสัญชาตญาณทางเพศเข้ามาเกี่ยวข้องทุกอย่าง การต่อสู้ระหว่างผู้ชายก็เนื่องมาจากความอิจฉาริษยา และแย่งชิงผู้หญิง เป็นต้น ในชาวเกาะโทรเบรียนท์ เขาพบว่าเด็กที่เกิดมาซึ่งนับถือการสืบสายทางมารดา จะได้รับการดูแลเลี้ยงดูจากลุง หรือน้า ผู้เป็นพี่หรือน้องของมารดา ลุงซึ่งเป็นผู้ที่มีอำนาจผูกขาดในตัวเด็ก เป็นผู้ให้การอบรมการศึกษา และทุกสิ่งในตัวเด็ก ผู้เป็นบิดาเด็กเป็นเพียงเพื่อน หรือผู้ช่วยเท่านั้น มาลินอฟสกี ยังพบต่อไปอีกว่า น้องสาวจะมาร่วมสามีเดียวกับพี่สาวไม่ได้ถือว่าเป็นความผิด

ผลงานของเขา ทำให้เกิดแนวความคิดในทางทฤษฎีว่าด้วยการปฏิบัติทางวัฒนธรรมดังกล่าวแล้วว่า ก่อให้เกิดความสัมพันธ์กันอย่างแน่นแฟ้น ระหว่างความต้องการทางจิตใจของแต่ละบุคคลในสังคม ซึ่ง เดอโคม และแรดคลิฟ บราวน์ เชื่อว่า ไซยศาสตร์และศาสนามีส่วนในการเสนอความต้องการทางสังคมของมนุษย์ แต่ มาลินอฟสกี กลับเห็นตรงกันข้ามว่า การปฏิบัติทางศาสนา และความเชื่อ ก่อให้เกิดความเข้าใจในความต้องการของแต่ละบุคคลมากกว่า

โรเบิร์ต คิงก์ เมอร์ดัน (Robert K. Merton) นักสังคมวิทยาชาวอเมริกัน ได้ให้แนวความคิดเกี่ยวกับ หน้าทีหรือประโยชน์ ของสถาบันว่ามีอยู่ ๒ อย่างคือ หน้าทีชัดและหน้าทีแฝง ซึ่งเขาได้เอาแนวความคิด ความต้องการของการจัดระเบียบทางสังคมเป็นสิ่งสำคัญ แนวความคิดของเขาเหมือนกับ มาลินอฟสกี ที่รวมเอาความต้องการทางชีวะเข้ากับความต้องการทางสังคม เขาได้ให้ความหมายของหน้าทีแฝงว่าได้มาโดยไม่ตั้งใจ (by product) และไม่ได้ก่อให้เกิดความยุ่งยากในการปรับตัวให้เข้ากับความต้องการ ยกตัวอย่างเช่น สถาบันเศรษฐกิจมีหน้าทีโดยตรงในเรื่องของการผลิต และการจำหน่าย แต่หน้าทีแฝงที่เกิดขึ้น เช่น ทำให้เกิดระบบคมนาคม ซึ่งต้องสนองต่อความต้องการของคน การคมนาคมสะดวกรวดเร็วขึ้น ก่อให้เกิดการศึกษากระจายทั่วถึง ผู้หญิงมีอิสระมากขึ้น ใช้ชีวิตนอกบ้านมากขึ้น เป็นต้น

เมอร์ดัน จึงให้ความแตกต่างระหว่างการกระทำที่ตั้งใจ และในรูปไม่ตั้งใจ ซึ่งในทฤษฎีหน้าทีประโยชน์นี้ วิเคราะห์สังคมในรูปของแรงจูงใจของผู้กระทำถือว่าเป็นสมมติฐานที่สำคัญ มาลินอฟสกี เน้นในเรื่องความต้องการของแต่ละบุคคล เคอโคม, แรดคลิฟ บราวน์ เน้นถึงความต้องการทางสังคม

เมอร์ดัน ได้อธิบายถึงความแตกต่างระหว่างหน้าทีทั้งสอง คือ หน้าทีชัด (manifest function) และหน้าทีแฝง (latent function) มีความสำคัญในการวิเคราะห์หน้าที และทำให้สามารถตีความหมายของพฤติกรรมทางสังคมของผู้กระทำ ทำให้เข้าใจความหมายที่แท้จริงได้

หน้าทีชัด คือ การกระทำที่มีวัตถุประสงค์ที่เห็นได้ และจะพิจารณาจากผลที่ได้ตามที่คาดหมายเอาไว้ ไม่ว่าจะสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือไม่ก็ตาม

หน้าทีแฝง คือ ผลการกระทำที่ได้โดยไม่ตั้งใจ ไม่ได้คาดหรือตั้งใจไว้ หรือไม่ได้มีวัตถุประสงค์ที่เห็นชัด

ในการพิจารณาทั้งสองหน้าทีดังกล่าว ทำให้เราเข้าใจได้ว่า การกระทำสิ่งใดก็ตามมีความหมายทั้งสิ้น แต่ความหมายนั้นจะเป็นไปโดยชัด หรือเป็นสิ่งอื่น หน้าทีแฝงจึงเป็นที่

น่าสนใจของนักสังคมวิทยาอย่างมาก เพื่อให้ไม่ตีความหมายผิดไป เพราะการเข้าใจชีวิตสังคม มิใช่เพียงแต่มองที่การกระทำ หรือพิจารณาหน้าที่แสดงโดยชัดเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ชีวิตสังคมมิใช่สิ่งง่าย ๆ ผิดเพี้ยน การพิจารณาต้องเข้าใจให้ลึกซึ้ง การนำหลักความคิดเรื่องหน้าที่ ผ่างมารวบรวมไว้ จึงทำให้เข้าใจการกระทำหรือหน้าที่ที่แท้จริง ซึ่งไม่ได้แสดงให้เห็น

ตัวอย่างหน้าที่ชัด และหน้าที่ผ่างนี้ นักสังคมวิทยาชาวอเมริกัน ชื่อ Thornstein Veblen อธิบายไว้ว่า การบริโภคสินค้าฟุ่มเฟือย หรือสินค้าสิ้นเปลืองนั้น เนื่องมาจากความพอใจต้องการอยากใช้สินค้าตามรูปร่างลักษณะภายนอกของสินค้านั้น และอาจจะหมายรวมถึงคุณภาพสินค้านั้นด้วย แต่ในบางครั้งมิใช่จะมุ่งในเรื่องคุณภาพเสมอไป ยกตัวอย่าง ในการผลิตรถยนต์ขึ้นแต่ละรุ่น หน้าที่โดยชัด คือ เพื่อความสะดวกในการเดินทาง เพื่อประโยชน์ในการขนส่ง เมื่อเราพิจารณาหน้าที่ผ่าง ในการบริโภคสินค้าเหล่านี้ มิใช่ต้องการสินค้าที่มีคุณภาพสูงกว่าเสียทีเดียว แต่ที่สำคัญ คือ การบริโภคสินค้าลักษณะเช่นนี้เกี่ยวข้องกับฐานะทางสังคม ผู้ที่บริโภคสินค้าดังกล่าว จะจัดอยู่ในชั้นทางสังคมที่สูงกว่า จึงทำให้เข้าใจชัดเจนมากขึ้นว่า ผู้ที่บริโภคสินคาราคาสูงมิใช่เพราะต้องการสินค้าที่มีคุณภาพดีกว่า แต่เพราะสินค้านั้นมีราคาสูง ราคาสูงจึงเป็นสัญลักษณ์ของฐานะสูงทางสังคม การวิเคราะห์หน้าที่ผ่าง จึงอาจเขียนได้ว่า

$$\text{ราคาสูง} = \text{สัญลักษณ์ (ฐานะทางสังคม)}$$

หรือ ถ้าเป็นหน้าที่ชัด จะเขียนได้ดังนี้

$$\text{ราคาสูง} = \text{สินค้าที่มีคุณภาพดี}$$

การกระทำใด ๆ ก็ตาม จึงต้องพิจารณาในเรื่องความหมายที่แท้จริงของการกระทำนั้นด้วย ต้องมีความเข้าใจ เอาความรู้สึกเข้าไปศึกษา ดังที่ Charles Horton Cooley ได้กล่าวไว้ว่า "การเข้าใจพฤติกรรมคนจำเป็นต้องศึกษาความหมายที่แท้จริงหรือหน้าที่ผ่างนั่นเอง"

หลักใหญ่ของฟงชันแนลลิสม์ ซึ่งเป็นหลักใช้เปรียบเทียบของอินทรีบี เปรียบเทียบชีวิตสังคม หรือโครงสร้างสังคมเพื่อการอุปราคา เราพบว่า บุคคลในสังคมจะต้องมีการสืบทอด

การอบรมเรียนรู้ ผู้เยาว์จะต้องมีความสัมพันธ์เพื่อส่วนรวมคงอยู่ได้ แม้ว่ามีการลาออก มีการตาย การอพยพ แต่โครงสร้างสังคมยังไม่หายไป มีการทดแทน โดยมีกิจกรรมการกระทำที่ต่อเนื่องกัน เพื่อสร้างระเบียบทางสังคมต่อไป

มีผู้เห็นว่า ระเบียบวิธีฟงชันแนลลิสต์ มีข้อเสียคือ คัดค้านการศึกษา นำเอาข้อมูลในด้านประวัติศาสตร์เข้ามาใช้ แต่เป็นการศึกษาที่ทำการวิเคราะห์ให้เห็นระเบียบสังคมวัฒนธรรม ในระยะเวลาหนึ่ง มุ่งศึกษาปรากฏการณ์ในปัจจุบัน ไม่มีการศึกษาอดีต สัมพันธ์กับอนาคต ไม่ได้ศึกษากระบวนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น หรือกระบวนการต่าง ๆ สถานการณ์ต่าง ๆ ที่มีการขัดแย้งกัน ความสนใจมิได้รวมในเรื่องการศึกษาการเปลี่ยนแปลงสังคมและการเมือง โดยเฉพาะในเรื่องการกระจายอำนาจ โดยระเบียบวิธีนี้ไม่ได้ให้ประโยชน์ในเรื่องทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงเลย

โครงสร้างทางสังคมและอะโนมี (anomie)

เคอโคม ได้บัญญัติศัพท์อะโนมี โดยให้คำอธิบายว่า เป็นสภาวะแห่งความสัมพันธ์ของกลุ่มหรือของสังคมที่ขาดบังคับฐาน การเกิดสภาวะดังกล่าวนี้ เคอโคม ชี้ให้เห็นว่าเนื่องมาจากคุณสมบัติแห่งโครงสร้าง และวัฒนธรรมของสังคมนั้น ๆ มิใช่เป็นเรื่องมาจากทางด้านบุคคล นั้นหมายถึงว่า พฤติกรรมที่กระทำผิดกฎหมายจะเนื่องมาจากสังคมนั้นหย่อนในเรื่องการควบคุม หรือเนื่องมาจากสภาพทางวัฒนธรรม การเมือง เช่น มีอุดมการณ์ทางการเมืองแตกต่างกัน มีชนกลุ่มน้อย หรือเนื่องมาจากมีประชากรมากเกินไป ทำให้เกิดภาวะขาดแคลน ออก-อยาก ทำให้ยึดตราอาชญากรรมเพิ่มขึ้น

สภาวะอะโนมี สามารถที่จะนำไปใช้ให้เข้าใจพฤติกรรมเบี่ยงเบน (deviant behavior) ได้เป็นอย่างดี ในทางสังคมวิทยาได้กล่าวถึงสภาพแวดล้อมของบุคคลไว้ ๒ ประการ คือ

๑. โครงสร้างทางวัฒนธรรม
๒. โครงสร้างทางสังคม

โครงสร้างทางวัฒนธรรม มีความหมายถึงบันทัดฐาน หรือการปฏิบัติซึ่งเป็นที่ยอมรับโดยทั่วกัน ซึ่งบันทัดฐานนี้ เป็นตัวควบคุมพฤติกรรมของสมาชิกในกลุ่มสังคมให้มีระเบียบ

โครงสร้างทางสังคม จะหมายถึง การจัดระเบียบในเรื่องความสัมพันธ์ทางสังคม โดยสมาชิกของกลุ่มหรือสังคมมีการติดต่อ เกี่ยวข้องกัน

เมื่อโครงสร้างทางวัฒนธรรมและทางสังคมถูกทำลายลง และถ้าไม่มีการจัดระเบียบให้ดีขึ้นใหม่ ความตึงเครียดทางสังคมจะเกิดขึ้น แล้วสมาชิกในสังคมจะมีพฤติกรรมเพียงแบบที่เป็นแบบแผนของตนเอง

ได้มีผู้ศึกษาพฤติกรรมเพียงแบบ เช่น Parsons และ Bales ให้หลักว่า พื้นฐานของพฤติกรรมนี้มาจาก

๑. ความก้าวร้าว
๒. ความหวาดกลัว
๓. ผลแห่งการถูกบังคับให้กระทำ
๔. ผลแห่งการถูกบังคับให้ยอมรับ

การมีพฤติกรรมผิดไปจากบันทัดฐาน อาชญากรรม หรืออัตวินิบาตกรรม อาจมาจากสาเหตุใดสาเหตุหนึ่งในทั้ง ๔ ข้อ ที่ Parsons และ Bales ได้กล่าวไว้

สำหรับ Irvin Gordon Wyllie ได้ศึกษาสภาวะอะโนมีเช่นกัน เขากล่าวว่า ในสังคมที่มีการแข่งขันกันมาก หรือในสังคมที่มีความรังเกียจเดียดฉันท์ในเรื่องเชื้อชาติ หรือในสังคมที่มีการเน้นความสำเร็จทางเป้าหมายทางสังคม ซึ่งได้แก่ การประกอบอาชีพ การหารายได้ การเลื่อนขั้นไปสู่ฐานะทางสังคมที่ดีขึ้น สิ่งเหล่านี้ทำให้คนเกิดความตึงเครียด และนำไปสู่สภาวะอะโนมีขั้นได้ในที่สุด แต่ถ้าหากสังคมนั้น ๆ ได้วางคุณค่าทางวัฒนธรรมไว้ เช่น การมองแนวทางชีวิตที่ดี พิจารณาถึงโอกาสในวันข้างหน้าว่ามีอยู่ ไม่ว่าในเรื่องตำแหน่ง การงาน หรือแม้แต่ให้ความยุติธรรมในเรื่องชนชั้นแล้ว สภาวะอะโนมีย่อมเกิดขึ้นได้ยาก

Cohen เองได้ให้แนวคิดเรื่องพฤติกรรมเบี่ยงเบนว่า คล้ายกับอาชญากรรมหรือการกระทำผิด ส่วนใหญ่ของพฤติกรรมเบี่ยงเบนมักเกิดขึ้นในผู้กระทำผิด เนื่องมาจากมุ่งหาผลประโยชน์

การพิจารณาโครงสร้างทางสังคม และวัฒนธรรมว่า ลักษณะอย่างไรจึงจะเป็นแรงกดดันให้สมาชิกของสังคมมีการกระทำที่ผิดแผกไปจากกลุ่ม Merton ได้วิเคราะห์โครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรมว่ามีปัจจัยสำคัญที่ใกล้ชิดเกี่ยวข้องกันอยู่ ๒ อย่าง คือ

๑. โครงสร้างทางสังคมเป็นจุดมุ่งหมาย หรือเป้าหมาย ที่ตั้งขึ้นถูกต้องตามกฎหมาย เป็นที่ยอมรับสำหรับทุกคน จะแตกต่างกันย่อมแล้วแต่สมาชิกในสังคมต่าง ๆ เท่านั้น

๒. โครงสร้างทางวัฒนธรรม เป็นข้อกำหนดการควบคุม หรือวิธีการของผู้กระทำในการที่จะบรรลุถึงจุดหมาย ซึ่งได้แก่ จารีตประเพณี, ศีลธรรมจรรยา สิ่งเหล่านี้เราเรียกว่า บันทัดฐาน นั้นเอง

หากสังคมใดที่สมาชิกมีความหนักแน่นในเป้าหมายมาก โดยปราศจากคุณธรรมหรือวิธีการที่ใช้ดำเนินไปสู่เป้าหมายที่ถูกต้องตามบันทัดฐานแล้ว สังคมก็ย่อมมีความไม่มั่นคงเกิดขึ้น เช่น ในธุรกิจการค้า ถ้าทุกคนต้องการความร่ำรวยเร็ว โดยไม่คำนึงถึงวิธีการว่าจะผิดกฎหมายหรือไม่ก็ตาม จะเกิดผลเสียใด ๆ ต่อผู้บริโภคหรือไม่ การกระทำเหล่านี้มีผลกระทบต่อความมั่นคงของสังคมทั้งสิ้น ถ้าบุคคลหลาย ๆ ฝ่ายต่างมีความคิดเช่นนี้ สังคมนั้นก็อยู่ไม่ได้

Merton ได้ให้แนวความคิดของการปรับตัวของบุคคลโดยยกเอาเป้าหมายและวิธีการปฏิบัติให้เห็นความแตกต่างดังนี้ คือ

แบบการปรับตัว	เป้าหมายทางวัฒนธรรม	วิธีการทางสถาบัน
๑) แบบลงรอย (conformity)	+	+
๒) แบบหลีกเลี่ยง (innovation)	+	-
๓) แบบเจ้าระเบียบ (ritualism)	-	+
๔) แบบละทิ้ง (retreatism)	-	-
๕) แบบปฏิวัติ (revolution)	+	+
	-	-

- + หมายถึง การยอมรับ
- หมายถึง การปฏิเสธ การต่อต้าน
- ± หมายถึง การต่อต้าน หรือปฏิเสธคุณค่าที่มีอยู่ในสังคม และต่อมาสร้าง หรือทำคุณค่าใหม่เข้ามาแทนที่

๑) แบบลงรอย ในสังคมลักษณะนี้ มีจุดหมายทางวัฒนธรรม และวิธีการทางสถาบัน ไม่ขัดแย้งกัน คือ มีความลงรอยกัน มีความสัมพันธ์กันดี จึงเรียกได้ว่า เป็นสังคมที่มีความมั่นคง สมาชิกในสังคมที่มีการปรับตัวเช่นนี้ จะมิได้ในสังคมที่มีแบบอย่างแห่งความเลอะเลิน เช่น เป็นสังคมที่ต้องจำกัดจำนวนประชากร เป็นสังคมที่ไม่วัตถุนิยม เน้นทางจิตนิยม หรือในสังคมที่ละเว้นจากการแสวงหาโลกีย์สุขทางด้านต่าง ๆ สังคมที่ไม่มีการแข่งขันกัน มีความเสียสละอย่างสูง สิ่งเหล่านี้จึงเป็นสังคมที่ควรเลียนแบบเป็นตัวอย่าง แต่ในลักษณะจริง ๆ ไม่มี

๒) แบบหลีกเลี่ยง การปรับตัวเน้นมากต่อความสำเร็จทางเป้าหมายวัฒนธรรม ผู้กระทำปรับตัวโดยดัดแปลงวิธีการดำเนินซึ่งจะไม่ถูกต้อง หรือขัดแย้งกับบันทัดฐานทางสังคม แต่ผลที่ได้คือ นำไปสู่ความมีสถานภาพทางสังคมที่ดีขึ้น มีอำนาจ ความมั่งคั่งเกิดขึ้น ตัวอย่างที่เห็นได้จากนักธุรกิจ นักการเมือง ข้าราชการ ที่คอร์รัปชัน แสวงหาความร่ำรวย อำนาจ ตำแหน่ง โดยไม่คำนึงถึงวิธีการที่กระทำนั้น ๆ ว่าผิดต่อบันทัดฐานทางสังคมหรือไม่

๓) แบบเจ้าระเบียบ การปรับตัวในลักษณะเช่นว่านี้ เป็นการยกเลิกหรือละทิ้ง หรืออาจลดเป้าหมายที่สูงส่งลงเสียบ้าง เช่น ลดเป้าหมายในด้านความร่ำรวย, อำนาจ, การเลื่อนขั้นทางสังคม ในอังกฤษ ซึ่งเคยเป็นดินแดนที่อาศัยไม่เคยตกน้ำ ต่อมาในระยะหลัง ความมั่งคั่งที่เคยมีอยู่เดิมลดลงไป คนอังกฤษก็ยังคงมีการดำรงชีวิต มีแนวทางการปฏิบัติที่ยังมีระเบียบ ไม่ขัดต่อบันทัดฐานทางสังคม การปรับตัวดังเช่นนี้ มักจะเปรียบได้กับการมีศีลธรรม ประจําใจ หรือมีปรัชญาชีวิต เช่น คำสอนเตือนใจ อย่าหวังสูง เพื่อจะได้ไม่ผิดหวัง เป็นต้น

๔) แบบละทิ้ง การปรับตัวเป็นแบบปฏิเสธ หรือไม่ยอมรับทั้งจุดหมายหมาย และวิธีการปฏิบัติในสังคมพหุศักราช ซึ่งไม่สอดคล้องกับบันทัดฐานทางสังคม คนพวกนี้ ได้แก่ คนเร่ร่อน คนคิดสุรา เรือร้าง

๕) แบบรัฐวิสาหกิจ การปรับตัวชนิดนี้ คือ สมาชิกในสังคมพยายามที่จะออกมาจากสภาพแวดล้อมของสังคมเดิม โดยการสร้างสิ่งแวดล้อมขึ้นใหม่ อาจกล่าวได้ว่าเป็นการปรับปรุงโครงสร้างทางสังคมเสียใหม่ นั่นเอง.